

๗ ทิ้ง มีตำนาน

ผู้แต่ง อุทาร์ตน์

ณ ที่นี้มีตำนาน 3
โดย จุฑารัตน์

ณ ที่นี้มีตำนาน เล่ม 3

โดย จุฑารัตน์

พิสูจน์อักษร/ออกแบบรูปเล่ม สุธิ อึ้งกิจจานุกิจ

จุฑารัตน์

Line : jutaratj13

Facebook : Jutarat Kittikongnapa

คำนำ

งานชุด ‘ณ ที่นี้มีตำนาน’ ผู้เขียนปรารถนาจะนำเรื่องราว นิทาน ตำนาน และวรรณกรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมืองไทย ประเพณีและความเชื่อจากจีน นิทานพื้นบ้านของภาคอีสาน และภาคเหนือ ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ต่าง ๆ มาสู่สายตาของท่านผู้อ่าน เพื่อความบันเทิง ผสมผสานด้วยสาระบ้างเล็กน้อย ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านที่มีโอกาสได้เยือนถึงถิ่นแห่งตำนานจริงจะได้
รับทั้งอาหารตาและอาหารใจไปพร้อม ๆ กัน

และท่านที่เป็นเจ้าของถิ่นแห่งตำนาน ซึ่งย่อมรู้จริงยิ่งกว่าผู้เขียน จะ
กรุณามีจดหมายมาพูดคุย วิจารณ์ หรือแนะนำ เพื่อเป็นการเสริมความเข้าใจ
และความรู้ต่อผู้เขียนและท่านผู้อ่านอีกหลาย ๆ ท่าน ก็จะเป็นพระคุณอย่างสูง
หวังอย่างยิ่งว่า งานชุดนี้จะสามารถสร้างความบันเทิง และเป็นสาระ
สำหรับท่านที่สนใจ รวมถึงผู้ที่กำลังจะไปเยือนยังถิ่นนั้น ๆ บ้างไม่มากก็
น้อย ...

จุฑารัตน์

หนังสือชุด ณ ที่นี้มีตำนาน มี 3 เล่ม

ณ ที่นี้มีตำนาน เล่ม 1

ณ ที่นี้มีตำนาน เล่ม 2

ณ ที่นี้มีตำนาน เล่ม 3

พระแก้วมรกต

พระแก้วมรกต มีนามเป็นทางการว่า..... พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร

พระแก้วมรกต คือพระพุทธรูปที่สลักจากหินมีค่าสีเขียวมรกตไร้ตำหนิตลอดทั้งองค์ และเป็นพระพุทธรูปล้ำค่าคู่บ้านคู่เมืองประเทศไทย มาแต่สมัยโบราณเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนอย่างยิ่ง

ประวัติหรือตำนานของพระแก้วมรกต มีมากมายหลายฉบับ ซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไปบ้าง ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ...

1. ชินกาลมาลีปกรณ์ เป็นคัมภีร์ภาษาบาลี ประพันธ์โดย พระรัตนปัญญาเถระ (ภิกษุชาวเชียงใหม่)

2. รัตนพิมวงค์ ประพันธ์โดย พระพรหมราชปัญญา (ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า คงจะเป็นชาวเมืองสุโขทัย)

3. ตำนานพระแก้วมรกตฉบับภาษาลาว

4. พระบรมราชาธิบายและคาถาตำนานพระแก้วมรกต ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

5. ตำนานพระแก้วมรกต พระราชนิพนธ์ ใน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

6. ราชพงศาวดารกรุงกัมพูชา

7. พงศาวดารเมืองหลวงพระบาง

8. ตำนานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร พระนิพนธ์ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

9. พระนิพนธ์ค่านำหนังสือประวัติพระแก้วมรกต ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

10. พงศาวดารโยนก ประพันธ์โดย พระยาประชาภิจักรจักร (แช่ม บุนนาค)

จากตำนานพระแก้วมรกตมากมายหลายตำรับนี้ สรุปความได้ว่า...

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน (หมายถึงการสิ้นพระชนม์ชีพของพระพุทธเจ้า) แล้วเป็นเวลาประมาณ 500 ปี พระนาคเสนเถระ ซึ่งเป็นผู้สร้างพระแก้วมรกตก็ได้มาเกิดในโลกมนุษย์

พระนาคเสนผู้นี้มีประวัติแต่ชาติปางก่อนว่า....

ในสมัยของพระมหากัสสปพุทธเจ้า (พระพุทธเจ้าองค์ก่อนพระโคตมพุทธเจ้าซึ่งเป็นองค์ปัจจุบัน) พระนาคเสนเคยเกิดเป็นพระภิกษุรูปหนึ่ง อาศัยอยู่ในวิหารริมฝั่งแม่น้ำคงคา ที่พระเจ้าวิชิตาวิ มหาราช แห่งกรุงสาครละทรวงสร้างถวายเป็นพุทธบูชา

พระภิกษุรูปนี้ได้ปิดกวาดทำความสะอาดและบูชาพระเจดีย์เป็นกิจวัตรทุกวัน

วันหนึ่ง... กวาดเศษผงกองไว้แล้วสั่งให้สามเณรลูกศิษย์โกยไปทิ้ง แต่สั่งถึง 3 ครั้งสามเณรก็ยังนั่งเฉย พระภิกษุจึงตีด้วยไม้กวาด สามเณรร้องไห้แล้วยอมทำตามคำสั่งนำผงไปทิ้ง

ขณะที่สามเณรกำลังทิ้งผง เกิดสติระลึกได้ มีความศรัทธาในบุญกุศลที่ตนทำ จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ขอให้บุญกุศลนี้จงดลบันดาลให้ชาติหน้าเกิดเป็นผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่

จากนั้นจึงไปอาบน้ำชำระร่างกาย (คงจะเป็นในแม่น้ำคงคา) ระหว่างอาบน้ำได้อธิษฐานเป็นครั้งที่สองว่า ขอให้ได้เกิดเป็นผู้มีปัญญาเป็นเลิศในการถามและตอบปัญหาอย่ารู้สิ่งดังระลอกคลื่นที่ซัดเข้าฝั่ง

ภิกษุผู้เป็นอาจารย์บังเอิญได้ยินเข้า จึงตั้งจิตอธิษฐานบ้าง ว่าขอให้ตนได้เกิดเป็นผู้มีสติปัญญาและปฏิภาณเฉียบแหลม สามารถตอบปัญหาของศิษย์ในภายหน้าได้ทุกประการ

เมื่อสองศิษย์อาจารย์คู่นี้สิ้นชีวิตลง ต่างก็ได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ต่อมา...เทพบุตรผู้เคยเป็นสามเณรก็จุติลงมาเกิดเป็นพระยามิลินท์ครองราชย์อยู่ในกรุงสาครละในชมพูทวีป (ประเทศอินเดีย)

(ในประวัติศาสตร์อินเดียโบราณ พระเจ้ามิลินท์นั้นมีตัวตนอยู่จริง เป็นกษัตริย์เชื้อสายกรีกพระองค์หนึ่ง ซึ่งปกครองดินแดนประเทศอินเดียอยู่ทางแคว้นคันธารราษฎร์ ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย)

การที่มีชาวกรีกมาเป็นกษัตริย์ปกครองอินเดียนี้สืบเนื่องมาจาก พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช แห่งมาซิโดเนียกษัตริย์กรีก ทรงมีอำนาจมากในยุโรป ได้กรีธาทัพขยายอาณาเขตมายังทิศตะวันออกเข้ายึดครองดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำสินธุของอินเดีย แต่ยังไม่ทันได้ยึดแคว้นมคธไว้ในอำนาจ ก็มีเหตุให้พระองค์ต้องถอยทัพกลับเสียก่อน และก่อนที่จะถอยทัพกลับ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ได้ทรงแต่งตั้งแม่ทัพนายกองของพระองค์ครองเมืองในแคว้นคันธารราษฎร์หลายแห่งด้วยกัน

พระเจ้ามิลินท์ได้สืบเชื้อสายมาจากแม่ทัพของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ในครั้งนั้นนั่นเอง!

พระเจ้ามิลินท์เป็นกษัตริย์ที่มีปรีชาญาณเฉียบแหลม เป็นนักปราชญ์ที่มีความสามารถรอบรู้วิทยาการหลายแขนง และทรงสนพระทัยในปรัชญาและศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้เสด็จไปถามปัญหาในสำนักของอาจารย์ต่าง ๆ แต่ไม่มีผู้ใดสามารถแก้ข้อสงสัยของพระองค์ได้ จึงทำให้เกิดความท้อแท้พระทัย เหล่านักปราชญ์ราชบัณฑิตสมณชีพรามณ์ที่ไม่สามารถตอบปัญหาของพระเจ้ามิลินท์ได้ก็พากันหลบหนีไปจากนครสาละเสียสิน

บรรดาพระอรหันต์ซึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำรักชิตที่ภูเขาคิมพานต์ (ภูเขาคิมาลัย) ทราบเหตุดังกล่าว จึงประชุมกันโดยมี พระอัสสคต (พระอัสสคตหรือพระอัสสคตต์) เป็นประธาน

ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่า มีแต่พระมหาเสนเทพบุตร (ซึ่งชาติก่อนคือพระภิกษุผู้เป็นอาจารย์ของสามเณร) เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่สามารถตอบปัญหาของพระเจ้ามิลินท์ได้ จึงพากันไปเฝ้าพระอินทร์บนดาวดึงส์เพื่อขอให้พระมหาเสนเทพบุตรจุติลงมาเกิดยังมนุษย์โลก

พระมหาเสนเทพบุตรจึงจุติลงมาบังเกิดในครรภ์ของภรรยา โสณุตตรพราหมณ์

เมื่อครบกำหนด....นางพราหมณีก็ให้กำเนิดบุตรเป็นเพศชาย จึงให้นามว่า...นาคเสน

(ตำนานพระแก้วมรกตฉบับภาษาลาว ไม่ได้กล่าวถึงชาติก่อนของพระนาคเสน แต่กล่าวถึงการที่พระนาคเสนคิดจะสร้างพระแก้วมรกต ภายหลังจากที่พระธรรมรักชิตเถระนิพพานแล้วเลยทีเดียว)

เมื่อนาคเสนกุมารอายุได้ 7 ปี ก็บรรพชา (บวช) เป็นสามเณรในพุทธศาสนา มีพระโรหณะเถระเป็นอาจารย์สอนอภิธรรม ศึกษาเล่าเรียนจนอายุครบอุปสมบท (บวช) เป็นพระภิกษุได้ไปศึกษาต่ออยู่ในสำนักพระอัสสคะเถระ จากนั้นจึงไปศึกษาต่อในสำนักพระธรรมรักขิตเถระ ณ วัดโศการาม กรุงปาตลีบุตร

ภายหลัง....พระนาคเสนได้เดินทางไปสู่นครสาละ เพื่อถวายวิสัชนา (คำตอบ หรือคำชี้แจง) แก่ข้อปัญหาของพระเจ้ามิลินท์

จนพระเจ้ามิลินท์เกิดความพอใจและเลื่อมใสในพุทธศาสนา มาก ได้สร้างวิหารถวายบำรุงพระพุทธศาสนา ปฏิญาณพระองค์เป็นอุบาสก และต่อมาก็สละราชสมบัติออกผนวชจนตลอดพระชนม์ชีพ

(ตามพระวัติศาสตร์อินเดียโบราณ พระเจ้ามิลินท์และพระนาคเสนมีตัวตนอยู่จริง และการตั้งปัญหาและแก้ปัญหานั้น ทำให้เกิดหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ....มิลินทปัญหา

พระเจ้ามิลินท์ มีพระนามอีกพระนามหนึ่งว่า พระเจ้าเมนันเดอร์)

ต่อมา....พระนาคเสนเถระต้องการจะบำรุงพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองสืบไป จึงดำริที่จะสร้างพระพุทธรูปด้วยแก้วมณีล้ำค่า!

พระอินทร์และพระวิสสุกรรม (หรือพระวิศวกรรม นายช่างเอกแห่งสวรรค์) จึงนำแก้วชื่อ อมรโกฏฐ ซึ่งพวกกุมภภันท์ (ยักษ์พวกหนึ่ง) รักษาไว้ที่เขาวินูลบรรพต (รัตนพิมพวงศ์ ฉบับพระยาธรรมปโรหิตว่าเป็น แก้วอมรกตจากเขาเวบลบรรพต... ส่วนในชินกาลมาลีปกรณ์ว่าเป็น แก้วอมรกตจากเขาวินูล) มาถวายพระนาคเสน

และพระวิสสุกรรมได้แปลงองค์เป็นนายช่าง แกะสลักพระพุทธรูปองค์นี้จนสำเร็จ

จึงมีพิธีเฉลิมฉลองพระพุทธรูปนี้อย่างมโหฬาร พระพุทธรูปก็ได้แสดงปาฏิหาริย์ให้ประจักษ์แก่ชนทั่วไป

ในกาลนั้น พระนาคเสนเถระได้อธิษฐานอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ 7 องค์ เข้าประดิษฐานในองค์พระพุทธรูปที่พระเมาลี (ยอด) พระนลาฏ (หน้าผาก) พระนาภี (สะดือ หรือท้อง) พระกร (แขน) ข้ายขวา และพระขานุ (เข่า) ข้ายขวา

(แต่ในรัตนพิมพวงศ์ฉบับพระยาธรรมปโรหิตว่า อยู่ที่... พระเมาลี พระนลาฏ พระกรขวา พระหัตถ์ (มือ) ข้าย พระนาภี และ พระขานุข้ายขวา ส่วน

ฉบับภาษาลาวและชีกาลมาลีปกรณ์ว่า อยู่ที่...พระเมาลี พระนลาต พระอุระ (อก) พระหัตถ์ซ้ายขวา และพระชานู ซ้ายขวา)

และพระนาคเสนเถระได้พยากรณ์ว่า.....พระพุทธรูปองค์นี้จะตกไปอยู่ในประเทศกัมพูชามาน และสยาม

(ฉบับภาษาลาวว่าไว้ 5 แห่งคือ...ลังกาทวีป กัมพูชา ศรีอยุธยา โยนะ วิสัย สุวรรณภูมิ และปะมะหละวิสัย)

แต่ในขณะนั้น...พระแก้วมรกตยังคงประดิษฐานอยู่ในนครปาตลีบุตร สืบต่อมาเป็นเวลาอีกช้านาน เป็นที่เคารพสักการะบูชาของชาวนครปาตลี บุตรตั้งแต่พระมหากษัตริย์ตลอดถึงชาวบ้านชาวเมืองสามัญ จนกระทั่งถึง รัชสมัยของพระเจ้าศิริธรรมกิตติ (ฉบับภาษาลาวว่า พระเจ้าศิริกิตติ) เกิด จลาจลขึ้นในนครปาตลีบุตร... ประชาชนจึงอัญเชิญพระแก้วมรกตลงเรือหนี ไปยังลังกาทวีป (เกาะลังกา หรือประเทศศรีลังกาในปัจจุบัน)

พระแก้วมรกตจึงประดิษฐานอยู่ในลังกานับแต่นั้น

ต่อมา....ประมาณ พ.ศ. 1000 กว่า (แต่กว่าเท่าไรในตำราฉบับต่าง ๆ ไม่ได้บอกไว้) ที่เมืองม่านหรือพม่า พระเจ้าอนुरुท ได้ขึ้นครองราชย์สืบต่อ จากพระบิดาที่สิ้นพระชนม์

พระเจ้าอนुरुทเป็นกษัตริย์ที่มีอานุภาพมากและทรงเลื่อมใสในพุทธ ศาสนา ดำริจะสร้างพระไตรปิฎกให้สมบูรณ์ จึงส่งราชทูตไปเฝ้าพระเจ้ากรุง ลังกา (ฉบับพระยาปริยัติธรรมธาดาเรียกว่า พระเจ้า ลังกินทราช ส่วนฉบับ ภาษาลาวเรียกว่า พระเจ้าขัตติยศรีรามวงศ์) เพื่อขอจำลองพระไตรปิฎก

ส่วนพระเจ้าอนुरुทเองทรงม้าเหาะไปยังลังกาทางอากาศ (เป็นการแสดง อิทธิฤทธิ์ข่มขวัญกันเล็ก ๆ น้อย ๆ!)

เมื่อจำลองเสร็จเรียบร้อยแล้วได้นำพระไตรปิฎกบรรทุกสำเภา 2 ลำ ลำ ที่ 1 บรรทุกพระปิฎก 2 ปิฎก ส่วนลำที่ 2 บรรทุกพระปิฎกคัมภีร์นิรุกติศาสตร์ (วิชาว่าด้วยที่มาและความหมายของคำ) และพระแก้วมรกตที่ทรงขอมาจาก พระเจ้ากรุงลังกา (ฉบับภาษาลาวว่า....พระเจ้าลังกาทรงเสียดายมากแต่ขัด ไม่ได้ จึงจำต้องยกให้)

ทว่า....ของที่ได้มาจากการข่มขู่ก็ใช้ว่าจะรักษาไว้ได้ง่ายดายนัก!

ระหว่างการเดินทางกลับ....สำเภาที่บรรทุกพระแก้วมรกตได้เกิดพลัด หลงไปถึงนครเอกราช (ฉบับพระยาธรรมปโรหิตเรียกเมืองนี้ว่า มหาชินท นคร ฉบับพระยาปริยัติธรรมธาดาเรียกว่า เมืองนิชนคร พระราชานามว่า